

FUB Tønsbergs høringssvar om ny rammeplan for barnehagene

Her kommer Foreldreutvalget for barnehagene (FUB) i Tønsberg sitt høringssvar på forslag til ny rammeplan for barnehagene.

Først generelle kommentarer/innspill:

- God omsorg må være gjennomgående i all tankegang og i alt arbeid knyttet til barnehager. En god barndom varer livet ut (det gjør også en dårlig barndom).
- Leken skal ha en svært sentral plass i barnehagen. Utvikling er viktig, men det nye og sterke fokus på progresjon må ikke forveksles med eller føre til prestasjonsjag eller konkurranse. Viktigere enn et sterkt fokus på progresjon er trivsel, trygghet, lek og sosial kompetanse. På samme måte er læringsfremmende aktiviteter og fokus på læring positivt, men dette må ikke gå på bekostning av den viktige leken.
- Det er fint med fokus på hva de voksne i barnehagen skal gjøre, og det bør også tydeligg res et fokus på hva de ikke skal gjøre, for eksempel utvise uakseptabel atferd som kjefting, krenkende atferd overfor barn etc. Dette forekommer dessverre altfor mye.
- Vi savner et sterkere fokus på de minste barna og deres behov. Det er også kommet i det siste kommet en del ny forskning på små barn og barnehagehverdagen deres. Har denne vært vurdert i dette arbeidet? For eksempel at små barn blir stresset av lange dager i barnehagen.
- Alle barn skal gis verktøy for språkforståelse, spr kanvendelse og flerveis kommunikasjon i barnehagen, uavhengig av barnets spr kstatus, språkbakgrunn eller språklige nivå.
- Vi ønsker en sterker ordlyd enn hva forslaget sier i forhold til samiske barns rettigheter
- Vi foreslår å bytte ut ordet «foreldre» med «foresatte» i rammeplanen
- Vi ønsker et mye sterkere fokus på at barnehagen har et ansvar for å fremme mangfold og motvirke og dempe stereotypier som kj nnsstereotypier (a la «jenter går i rosa, gutter går i bl tt», «gutter kan ikke ha neglelakk», «jenter er ikke like flinke til å snekre som gutter»)
- Incestsenteret i Vestfold har et godt opplæringsopplegg om seksuelle overgrep mot barn. Opplegget er rettet mot både barnehagebarn, foresatte og ansatte. Dette opplæringsopplegget anbefales.
- Vi vil minne om at for at barnehagene skal kunne følge opp intensjonene i rammeplanen på en god nok måte er de avhengig av god grunnbemanning og mange nok ansatte. Dette er ikke tilfelle i mange barnehager i dag.

I det videre kommenterer vi teksten i høringsnotatet. V re endringsforslag i kursiv og fet skrift:

Under Barnehagens verdigrunnlag vil vi legge til følgende tekst:

Personalet skal til enhver tid være og fremstå som trygge, gode voksenpersoner. Barnas ve og vel er alltid førsteprioritet i barnehagen. Ufin og aggressiv atferd som for eksempel kjefting eller andre typer krenkelser er uakseptabelt og skal reageres på.

Barn og barndom:

Legge til ordet omsorg:

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage får en god barndom preget av **OMSORG**, trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt.

Legge til følgende:

Barnehagen skal legge stor vekt på å se det enkelte barn. Barnehagens utgangspunkt er at den skal favne alle barn i et trygt og godt fellesskap. Innenfor disse rammene skal barnehagen tilpasse seg barna, ikke motsatt. Alle barns behov skal ses og tillegges stor vekt.

For at barn skal føle trygghet, tilhørighet og trivsel er de avhengige av å bli sett og tatt på alvor, akkurat sånn som de er. Ingen barn er like. Barn skal dermed ikke presses inn i rammer som kan være opprettet av praktiske årsaker, men som ikke tar hensyn til det enkelte barns selv. Dette må selvsagt skje innenfor en forståelse av at barnehagen er en institusjon for fellesskap. Disse to er dog ikke motsetninger.

Mangfold og gjensidig respekt

Legge til:

Barnehagen skal søke å utvikle barnas medmenneskelighetsfølelse og empati. Barnehagen kan bruke temaer som miljø, klima og utfordringer i ulike deler av verden for å utvikle disse evnene.

Likestilling og likeverd

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling. Disse verdiene skal prege barnehagens arbeid slik at alle barna har like muligheter uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, etnisitet, kultur, sosial status, språk og religion. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering, ***fremme mangfold og aktivt søke å dempe og motvirke kjønnsstereotypier og andre stereotypier.***

Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forbyggende funksjon og ***ha sterkt fokus på å*** bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd.

Barnehagen skal fremme fellesskap og tilhørighet og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, ***skal*** barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

Barnehagen skal ha en plan mot mobbing og krenkelser. Planen skal også omfatte voksnes krenkelser av barn. Planen skal være forankret i barnehagens ledelse og blant de ansatte og skal gjøres kjent blant alle foresatte.

Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske kompetanse. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.

Gjennom den daglige og nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å kunne observere og motta informasjon om barnas omsorgs- og livssituasjon. Barnehagen skal ha et bevisst

forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep og vite hvordan den kan forebygges og oppdage omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep. Personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet. **Barnehagens ledelse skal sørge for å gjøre tilgjengelig for de ansatte kunnskap og forskning på området overgrep og vold mot barn. Barnehagen skal jevnlig ha temaet vold og seksuelle overgrep oppe til diskusjon internt, primært for å øke bevisstheten rundt omfanget av problemet og sette fokus på forebygging og avdekking.**

***Incestsenteret i Vestfold har et godt opplæringsopplegg om disse temaene. Opplegget er rettet mot både barnehagebarn, foresatte og ansatte. Anbefales.**

2. Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få uttrykke sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven §§ 1 og 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av det som skjer i barnehagen. Alle barn skal erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. **Barnas synspunkter skal alltid tillegges vekt.**

Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp de yngste barnas ulike uttrykk og behov.

(Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet - strykes). Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta.

3. Samarbeid mellom hjem og barnehage

Foreldrene har **(hoved-strykes)**ansvaret for sine barns oppdragelse. Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven §§ 1 og 4.

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

På individnivå skal barnehagen legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring. Barnehagen skal begrunne sine vurderinger overfor foreldrene og ta hensyn til foreldrenes synspunkter. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får innflytelse på den individuelle tilretteleggingen av tilbudet. **Barnehagen skal daglig informere foresatte om barnets barnehagedag.**

Gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget skal barnehagen legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger om barnegruppens trivsel, **felleskap, samhold**, utvikling og læring. Barnehagen skal begrunne sine vurderinger overfor foreldrene og ta hensyn til foreldrenes synspunkter. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får innflytelse på barnehagens arbeid med å skape et helhetlig omsorgs-, leke- og læringsmiljø for barnegruppen.

Foreldresamarbeidet skal alltid ha barnas beste som mål, **i likhet med alt annet arbeid i barnehagen.**

3. Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig og variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse, kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og bidrar samlet til barns allsidige utvikling. Barnehagen skal være en kulturarena hvor barnet er medskaper av egen kultur.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell **til enhver tid** er tilgjengelig for barna.

Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek

Leken skal ha en **svært** sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi **svært** gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling, læring, sosiale og språklige samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek; ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn **(kan-strykes) opplever** glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek; alene og sammen med andre.

Personalet i barnehagen skal:

☑ sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidige utvikling ☑ være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter ☑ støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner ☑ utvide barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i barnehagens innhold ☑ støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og sammen med dem skape forståelse og mening ☑ sørge for at alle barn får utfordringer og mestringsopplevelser, **(og legge til rette for at de kan bidra i egen og andres læring-STRYKES. MERKN: Et barn skal ikke få ansvar for et annet barns læring)**

Barnehagen skal fremme sosial kompetanse

Personalet i barnehagen skal: ☑ støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle **(kan få-STRYKES) får** leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner ☑ samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap ☑ støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger ☑ støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner ☑ forebygge og stoppe diskriminering, mobbing og krenkelser og hindre uheldige samspillsmønstre, **også med fokus på at krenkelser fra voksne mot barn kan forekomme.**

Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språklig kompetanse

Barnehagen skal anerkjenne barnas ulike språk og kommunikasjonsuttrykk og verdsette mangfold. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. **Alle barn skal gis verktøy for språkforståelse, språkanvendelse og flerveis kommunikasjon i barnehagen, uavhengig av barnets språkstatus, språkbakgrunn eller språklige nivå.** I barnehager for samiske barn i samiske distrikter skal barnehagen fremme barnas samiskspråklige kompetanse.

Samisk barnehagetilbud

Samiske barn i barnehage skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur uavhengig av hvor i landet de bor. Barnehagen skal ivareta samisk tradisjonell kunnskap og kultur og det samiske i vår tid.

Barnehager for samiske barn i samiske distrikt skal vedtektsfeste at barnehagen har som formål å styrke barnas identitet som samer ved å bruke samisk språk og formidle samisk kultur. Barnehagen skal ivareta sentrale elementer fra samisk barneoppdragelse og bygge på en samisk forståelse av naturen. I barnehager for samiske barn i samiske distrikt er det en forutsetning at barnehagens personale behersker samisk språk og har **god** kunnskap om samisk kultur.

Innholdet i barnehagetilbudet til samiske barn utenfor samiske distrikt skal tilpasses barnas samiske bakgrunn. Dette innebærer at **(samiske barn og foreldre har rett til å forvente at-STRYKES)** barnehagens personale har kjennskap til og legger vekt på at også den samiske kulturen skal være en del av barnehagens innhold. **(Så langt som praktisk mulig, skal det legges til rette for at-STRYKES)** **Det skal tilstrebes at** barna i egnet form også kan få møte samisk språk.

4. Barnehagens arbeidsmåter

Progresjon

- Se merknad om progresjon innledningsvis

Barnehagens digitale praksis

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Barnehagen skal gi barna mulighet til å bruke digitale verktøy til å utforske, leke, lære og undre seg. Barnehagen skal snakke med barna om prinsipper for digital dømmekraft.

Barnehagen skal utøve digital dømmekraft i bruk av digitalt innhold. I bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna.

I barnehagens egne digitale praksis forutsettes at ledelse så vel som ansatte og foresatte er kjent med eller gjøres kjent med personvernlovgiving.

5. Barnehagens fagområder

Kropp, bevegelse, mat og helse

Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn opplever bevegelsesglede, matglede og matkultur, mental og sosial velvære og fysisk og psykisk helse.

Barnehagen skal tilstrebe å servere flere varme måltid i uken. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de får være i bevegelse, lek og sosial samhandling og opplever motivasjon og mestring ut ifra egne forutsetninger. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser. **Barnehagen skal bidra til at barna får et sunt forhold til kropp og lære barna om aksept og respekt for ulikheter også på dette området.**

8. Overganger

Når barnet begynner i barnehagen skal personalet sørge for tett oppfølging så lenge barnet trenger det for å oppnå å føle tilhørighet og trygghet.